

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΟΡΟΣΗΜΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Οδηγός ενημέρωσης από το 2^ο ΚΕ. Δ.Α.Σ.Υ
Πειραιά

Το τέλος της προσχολικής εκπαίδευσης σηματοδοτεί για το παιδί, την έναρξη ενός νέου κεφαλαίου στην αναπτυξιακή του εξέλιξη, που όμως προαπαιτεί την κατάκτηση δεξιοτήτων που αφορούν όλους τους τομείς ανάπτυξης.

Στην ηλικία των 6 ετών ένα παιδί πρέπει να είναι «έτοιμο» να ανταποκριθεί με επιτυχία στις απαιτήσεις της Α' Δημοτικού, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη επαρκούς ανάπτυξης, τόσο των γνωστικών όσο και των σωματικών/κινητικών, ψυχοκοινωνικών αλλά και των δεξιοτήτων που αναφέρονται στην καθημερινή ζωή. Κάποια παιδιά αν και βρίσκονται σε αυτή την ηλικία και τυπικά θα μπορούσαν να φοιτήσουν στην Α' Δημοτικού, δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν στον ρόλο του μαθητή. Το ηλικιακό επίπεδο, δεν σημαίνει απαραίτητως και σχολική ετοιμότητα.

ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ- ΑΔΡΗ & ΛΕΠΤΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η κινητική ανάπτυξη, αφορά, την εξέλιξη της αδρής αλλά και της λεπτής κίνησης.

- Οι δεξιότητες **αδρής** κίνησης αφορούν μεγάλες μυϊκές ομάδες, οι οποίες είναι υπεύθυνες για την κίνηση ολόκληρου του σώματος ή μεγάλων μερών αυτού.
- Είναι συγκεκριμένες και χωρίζονται σε κιναισθητικές, ισορροπιστικές και δεξιότητες χειρισμού αντικειμένων.
- Οι δραστηριότητες **λεπτής** κίνησης αφορούν δραστηριότητα μικρών μυϊκών ομάδων.
- Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι μικρές λεπτές κινήσεις της άκρας χείρας, του προσώπου, της ποδοκνημικής.

(Escolano-Pérez, Herrero-Nivela & Losada, 2020; Lima, Stodden, Pfeiffer, Barros, Bugge & Andersen, 2020)

ΑΔΡΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η σχολική εργασία προϋποθέτει κατάλληλη «κινητική προετοιμασία». Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της αδρής κινητικότητας θέτει τις κατάλληλες βάσεις για να μπορέσει το παιδί ηλικίας 6 ετών να προσαρμοστεί στις νέες απαιτήσεις, αλλά και να ακολουθήσει αποτελεσματικά την ομάδα συνομηλίκων του. Σε ό,τι αφορά τον τομέα αυτό το παιδί θα πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται σε κινητικά παιχνίδια και δραστηριότητες στο χώρο με στόχο την ανάπτυξη της ισορροπίας, του συντονισμού, της πλευρίωσης, της δύναμης, της αντοχής, της ευεξίας. Έτσι, αποκτά την κατάλληλη στάση και ενδυνάμωση για τη σχολική εργασία.

ΑΔΡΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η σχολική εργασία προϋποθέτει κατάλληλη «κινητική προετοιμασία». Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της αδρής κινητικότητας θέτει τις κατάλληλες βάσεις για να μπορέσει το παιδί ηλικίας 6 ετών να προσαρμοστεί στις νέες απαιτήσεις, αλλά και να ακολουθήσει αποτελεσματικά την ομάδα συνομηλίκων του. Σε ό,τι αφορά τον τομέα αυτό το παιδί θα πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται σε κινητικά παιχνίδια και δραστηριότητες στο χώρο με στόχο την ανάπτυξη της ισορροπίας, του συντονισμού, της πλευρίωσης, της δύναμης, της αντοχής, της ευεξίας. Έτσι, αποκτά την κατάλληλη στάση και ενδυνάμωση για τη σχολική εργασία.

Το παιδί είναι ικανό:

- ✓ Να ανεβοκατεβαίνει σκαλιά με εναλλαγή ποδιού κρατώντας ταυτόχρονα και κάποιο αντικείμενο.
- ✓ Να τρέχει με ευκολία προς τα μπροστά και προς τα πίσω.
- ✓ Να κάνει τούμπα μόνος του.
- ✓ να κάνει ποδήλατο.
- ✓ Περπατά σε δοκό ισορροπίας χωρίς να πέφτει βάζοντας τη φτέρνα ενός ποδιού μπροστά στη μύτη του άλλου.
- ✓ Να περπατά προς τα μπροστά και προς τα πίσω πατώντας στις μύτες και στις φτέρνες.

- ✓ Να ισορροπεί στο ένα πόδι με τα χέρια στο πλάι του κορμού για περισσότερα από 10".
- ✓ Να αναπηδά και να κάνει κουτσό στο ένα πόδι 8 με 10 φορές.
- ✓ Να πηδά με τα δύο πόδια ενωμένα από ύψος, πάνω από εμπόδιο, προς τα πίσω και σε μήκος.
- ✓ Να σκαρφαλώνει.
- ✓ Να πετά και να πιάνει μικρή μπάλα με τα δύο του χέρια, να πετάει μπάλα σε καλάθι και να πετάει και να πιάνει μπάλα στον τοίχο με τα δύο του χέρια.
- ✓ Να κλωτσά μικρή κινούμενη μπάλα.
- ✓ Να έχει κατακτήσει πλευρίωση, δηλαδή να προτιμάει τη μία πλευρά του σώματος (δεξιά ή αριστερά) – μάτι, χέρι, πόδι.

ΛΕΠΤΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Σχετικά με τον τομέα αυτό το παιδί θα πρέπει να είναι σε θέση να χειρίζεται μικροαντικείμενα και εργαλεία με στόχο την ανάπτυξη του συντονισμού, της δύναμης και της αντοχής χεριών, καρπού, άκρας χείρας και δακτύλων. Έτσι αποκτά άνετη και αποτελεσματική χρήση των γραφικών εργαλείων κατά τη φοίτηση του στην Α' Δημοτικού.

Το παιδί είναι ικανό:

- ✓ Να κάνει αντίθεση δακτύλων (να ακουμπάει την άκρη του αντίχειρα σε κάθε δάκτυλο) σε συγκεκριμένο χρόνο.
- ✓ Να βιδώνει και να ξεβιδώνει μπουκάλια.
- ✓ Να βάζει κλειδί στην κλειδαριά και να ξεκλειδώνει.
- ✓ Να τοποθετεί συνδετήρα σε χαρτί.
- ✓ Να βελονιάζει μικρές χάντρες.

- ✓ Να περνάει κορδόνι παπουτσιών σε τρύπα παπουτσιών.
- ✓ Να χρησιμοποιεί τσιμπιδάκια, άλλα εργαλεία και υλικά (π.χ. κατσαβίδι) που δυναμώνουν το χέρι και αυξάνουν την επιδεξιότητα των δακτύλων.
- ✓ Να χρησιμοποιεί επαρκώς σχολικά εργαλεία όπως μολύβι, ψαλίδι, γόμα, ξύστρα.
- ✓ Να πιάνει το μολύβι με την άκρη του δείκτη και τον αντίχειρα, καθώς το μολύβι ξεκουράζεται στον μέσο.
- ✓ Να κόβει καλά με ψαλίδι διάφορα σχήματα.

- ✓ Να έχει κατακτήσει δεξιότητες προσανατολισμού και κατεύθυνσης στον χώρο και στον χρόνο.
- ✓ Να μπορεί να βάλει μία μικρή ιστορία εικόνων στη σειρά.
- ✓ Να μπορεί να ακούσει μία ιστοριούλα και να πει κάποια πράγματα σχετικά με αυτά που άκουσε, να την περιγράψει και να απαντήσει σε ερωτήσεις.
- ✓ Να αναγνωρίζει και να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές (σε αντικείμενα και εικόνες).
- ✓ Να αναγνωρίζει τα χρώματα και τα σχήματα.
- ✓ Να κατανοεί και να αναγνωρίζει ποσότητες (πολλά/λίγα, μεγάλο/μικρό, άδειο/γεμάτο).

ΓΝΩΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

Οι επιτελικές λειτουργίες και ο γνωστικός τομέας παίζουν σημαντικό ρόλο στην καθημερινότητα του παιδιού κατά την εμπλοκή του σε έργα και αποτελούν σημαντική προϋπόθεση για την ομαλή ένταξη τους στην Α' Δημοτικού.

Το παιδί είναι ικανό:

- ✓ Να έχει ένα καλό επίπεδο οργάνωσης σε πολυαισθητηριακό περιβάλλον (ακουστικά, οπτικά, απτικά ερεθίσματα).
- ✓ Να έχει ικανοποιητική ικανότητα συγκέντρωσης προσοχής τόσο σε δραστηριότητες τραπεζιού όσο και στον χώρο.
- ✓ Να ολοκληρώνει τις εργασίες του και διάφορα παιχνίδια/δραστηριότητες (παζλ, ζωγραφιά, κατασκευή) ανεξάρτητος.
- ✓ Να έχει καλή ακουστική και οπτική μνήμη (5 με 6 στοιχεία).
- ✓ Να αντιλαμβάνεται απλές και σύνθετες εντολές και να ανταποκρίνεται σε ομαδική εντολή.
- ✓ Να έχει τη δυνατότητα προσαρμογής σε διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα.

- ✓ Να μπορεί να καταμετρήσει τουλάχιστον 10 αντικείμενα.
- ✓ Να αναγνωρίζει τους αριθμούς από το 1 έως το 10.
- ✓ Να μπορεί να αντιστοιχεί τον αριθμό με τον αριθμό των αντικειμένων.
- ✓ Να αναγνωρίζει οπτικά πολυσύχναστα σχήματα γραμμάτων π.χ. ΔΕΗ, TAXI, COSMOTE.
- ✓ Να μπορεί να γράφει το όνομα του.
- ✓ Να αντιγράφει λέξεις.
- ✓ Να μπορεί να κατονομάσει αντικείμενα του περιβάλλοντος χώρου και να αντιλαμβάνεται τη χρηστικότητά τους.
- ✓ Να δημιουργεί συντακτικά ορθές προτάσεις και να δύναται να αναδιηγηθεί βιωματικές καταστάσεις.

ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Το παιδί με την είσοδο του στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, θα πρέπει να έχει κατακτήσει κοινωνικές- επικοινωνιακές δεξιότητες που θα το καταστήσουν ικανό να προσαρμοστεί στο νέο περιβάλλον της σχολικής τάξης. Άρα ο μικρός μαθητής θα πρέπει να είναι ικανός:

- ✓ να χαιρετά αυθόρμητα όταν εισέρχεται και φεύγει από κάποιον χώρο.
- ✓ να λέει το όνομα και το επίθετο του για να συστηθεί.
- ✓ να έχει βλεμματική επαφή και καλή διατήρηση.
- ✓ να κάνει έναρξη διαλόγου καθώς να τον διατηρεί κιόλας.
- ✓ να οργανώνει τη συμπεριφορά του και να προσαρμόζεται σε διάφορα περιβάλλοντα και σε μη οικείες συνθήκες.
- ✓ Να αναζητά την επαφή και την αλληλεπίδραση με άλλα άτομα.
- ✓ να ακολουθεί όρια και κανόνες.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ

Ο τομέας αυτός αφορά την λειτουργικότητα, την ανεξαρτησία και την αυτονομία του παιδιού στην καθημερινή ζωή του, και αποτελεί βασική προϋπόθεση για την είσοδό του στην Α Δημοτικού.

Το παιδί να είναι ικανό:

- ✓ Να έχει αυτονομηθεί πλήρως στα ζητήματα της τουαλέτας και της ατομικής υγιεινής.
- ✓ Να μπορεί να ντύνεται και να γδύνεται μόνο του, να βάζει και να βγάζει τα παπούτσια του, να κουμπώνει και να ξεκουμπώνει κουμπιά, να ανοίγει και να κλείνει φερμουάρ.
- ✓ Να δένει τα παπούτσια του.
- ✓ Να τρώει μόνο του και ύστερα να καθαρίζεται μόνο του.
- ✓ Να κόβει μαλακά φαγητά με μαχαιράκι.

-
-
- ✓ Να κάνει μπάνιο μόνος του, να πλένει τα δόντια του και το πρόσωπό του.
 - ✓ Να φυσάει τη μύτη του με το χαρτομάντηλο.
 - ✓ Να μπορεί να βοηθάει σε δουλείες του σπιτιού όπως το στρώσιμο ή το μάζεμα του τραπέζιού, το μάζεμα των παιχνιδιών του και την τακτοποίηση του δωματίου του.
 - ✓ Να παίρνει πρωτοβουλίες όπως για παράδειγμα να κρεμάει το μπουφάν του στην κρεμάστρα, να διαλέγει τα ρούχα που θέλει να βάλει την επόμενη μέρα, να πλένει τα χέρια του όταν χρειάζεται, να πετάει τα σκουπίδια του στον κάδο.
 - ✓ Να ακολουθεί μία ρουτίνα όσον αφορά τον βραδινό του ύπνο και το ξύπνημά του.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΜΑΘΗΤΗ

Με την ένταξή του στην Α' Δημοτικού, ο μαθητής τοποθετείται σε σχολική τάξη και αναμένεται να λειτουργεί σχεδόν ανεξάρτητος. Η κατάκτηση αυτής της ικανότητας εργασίας, γίνεται όταν ο μαθητής οργανώνεται σε γνωστικά απαιτητική δραστηριότητα χωρίς άμεση επιτήρηση από ενήλικα, οι οδηγίες δίνονται από μακριά και υπάρχει λιγότερη ανάγκη για κινητική δραστηριότητα. Ο ενήλικας βρίσκεται σε απόσταση όπως η θέση δασκάλου-μαθητή στην τάξη ("brain power" θέση).

Δημιουργήθηκε από τις:

Δρ. Ευσταθία Ηλιοπούλου (Εφη), Προϊστάμενη 2^{ου} ΚΕΣΥ
ΠΕΙΡΑΙΑ

Καρούσου Μαρία, Εργοθεραπεύτρια

Μουζάκη Μαρία, Φυσικοθεραπεύτρια